

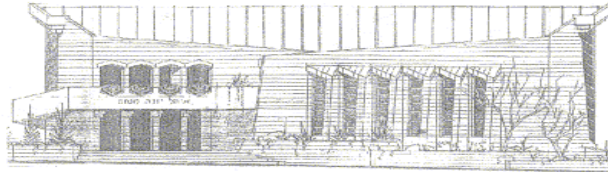
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

פדיון נטע רבעי בגינה

שו"ת עם הרב דוד ספקטור, רב הקהילה

שאלה:

יש לנו עצי פרי בגינה שהם בשנה הרביעית לנטיעתם. מה עלינו לעשות, כדי שנוכל לאכול את פריים? ומה עושים עם הפירות שנשארים על העץ ורוצים אחר-כך לאכול?

תשובה:

1) נפסק בשולחן ערוך יורה דעה סימן רצ"ד סעיף ו':
"פירות רבעי (- בשנה רביעית לנטיעתם) יש להם דין מעשר שני לכל דבר, ובזמן הבית היו צריכין להעלות לירושלים לאכלם שם, או לפדותם ולהעלות הפדיון שם, והם מותרים מיד אחר הפדיון. והאידינא- בזמן הזה, שאין יכולין להעלותם לירושלים, פודים אותם אחר שיגמרו (דהיינו שהם בשלים וראויים לאכילה) ויתלשו. ויכול לפדות את כולם בשוה פרוטה (היום כ- 3 אגורות), אפילו הם רבים, וישליך הפרוטה לים הגדול או ישחקה ויפזרנה לרוח או ישליכנה בנהר אחר שחיקה, ויברך בשעת פדיון: "אשר קדשנו במצותינו וצונו על פדיון רבעי", או יפדה בפירות שישוו שוה פרוטה."
2) למעשה יקטוף את כל הפירות מהעץ שרוצה לאכול ויכין מטבע קטן של 5 או 10 אגורות ויאמר "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על פדיון רבעי"
"פירות אלה הם וחומשים הרי הם פדויים בפרוטה אחת במטבע שיחדתי לפדיון נטע רבעי."
וישמיד את המטבע (5 או 10 פרוטות).

(אפשרויות אחרות:

1. מנוי בקרן מעשרות
2. לפדות על מטבע גדול, כגון של שקל לרשום כל פעם שפודים עליו (כ- 30 פעם)
3. לפדות על פירות אחרים שמותרים באכילה)

3) אם רוצה מראש גם לפדות פירות שיקטוף לאחר-מכן, מחשש שמא ישכח ויאכל (הוא או אחרים) אותם בלי לפדות אותם, זה כעין שעת דחק, שכותב בזה הש"ך שם ס"ק י"ב למסקנה: "יש לזהר לכתחילה שלא לפדות אלא בתלוש ממש, אבל בשעת הדחק וכהאי גוונא יש לפדות במחובר שלא יחול עד שיתלקט."
ולכן למעשה יאמר אז בנוסח הזה:

"כל הפירות שייתלשו מעכשיו עד הפדיון הבא, יפדו לפני שיאכלו או יוצאו מן הגינה, הם וחומשם על הפרוטה שבמטבע שיחדתי, חוץ מאלה הפירות שאדם ירצה לפדות בעצמו."

(שו"ת שאלת שלמה ג', מד)

4) מכל מקום עדיף כל פעם שיקטוף מהעץ לפדות פירות נטע רבעי
5) פירות נטע רבעי שהם ודאי שנה רביעית לנטיעתם בגינה, דינם כמעשר שני ואין מפרישים עוד תרומות ומעשרות מהם, אבל בספק אם הפירות הם שנה רביעית או כבר שנה חמישית ואילך (כגון שהיו מקודם שנה או שנתיים במשתלה על הקרקע בשקית מחוררת), אז מספק יפדה גם כנטע רבעי בלי ברכה, וגם יפריש תרומות ומעשרות מספק בלי ברכה (השנה שנה ד' לשמיטה: מעשר שני).

6) יש מוסיפים עוד תפילה נאה:

"ריבון העולמים גלוי וידוע לפניך, בזמן שבית-המקדש קיים, היו הפירות רבעי להקדש, ועכשיו שאין בית המקדש קיים, יהי רצון מלפניך שתהא פרוטה זאת להקדש ויצאו פירות אלו לחולין."